

Pályázat művészeti ösztöndíjra

A Csongrád Megyei Tanács pályázatot hirdet a megyében élő hivatásos művészek, alkotói kollektívák, illetve időszakosan itt dolgozó művészek számára alkotói ösztöndíj elnyerésére. Pályázni lehet egyszeri alkotói ösztöndíjra egyéneknek (10 000 Ft), alkotói csoportoknak (maximum 50 ezer Ft), és fiatalok alkotói ösztöndíjára (3–6 hónapig terjedő időszakra havi 5000 Ft). Korhatár: 35 év. A pályázatok beküldési határideje: 1989. február 20.

Az időszakosan itt működő művészek pályázhatnak vendégösztöndíjra, melynek összege egy hónapig terjedő időszakra napi 100 Ft. Ezt az év bármelyik időszakában be lehet nyújtani.

Az ösztöndíjra olyan hivatásos művész pályázhat, aki a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának, illetve művészeti szövetségnek tagja, vagy felsőfokú művészdiplomával rendelkezik. Ugyancsak pályázhatnak művészeti kutatómunkát végzők is. A pályázatoknak meg kell jelölni az ösztöndíj fentiekben felsorolt formáját, részletes munkaprogramot kell mellékelni, mely tartalmazza a művész eddigi tevékenységét, további alkotói céljait, feladatait, s ezen belül megjelölni, hogy milyen tervei megvalósításához kívánja elnyerni az ösztöndíjat. A pályázatoknak a Csongrád Megyei Tanács V. B. művelődési osztályára kell beküldeni.

Tudományos program

Az idén második alkalommal rendezik meg a Magyarok szerepe a világ természettudományos és műszaki haladásában elnevezésű tudományos programsorozatot. Az Akadémia, a Magyarok Világszövetsége, az MTESZ, valamint a Budapesti Műszaki Egyetem együttes szervezésében először 1986-ban találkoztak a külföldön élő magyar származású tudósok és üzletemberek itthoni kollégáikkal.

Az idén augusztus 21. és 25. között a Budapesti Műszaki Egyetem lesz a rendezvények helyszíne. A szervezők 25 országba több mint 3000 magyar származású professzornak, tudományos kutatónak és üzletembernek küldtek meghívót a programsorozatra.

Szokjuk a nyilvánosságot

Ne gondolják, könnyű, egyszerű ma a társadalmi munkásnak. Még annak sem, aki elvekkal, szabályokkal behatárolt tömegszervezet, tömegmozgalom tagja. A től-ig határok metronómmutatója olykor-olykor kileng(ett), de ma már nem veszik fejét a határsértőknek. Tudunk az Országgyűlésben tevékeny kommunistákról, akikről megvonták az elvtársi bizalmat — elharmadodottan. Mert, mondjuk, ha Király képviselőnk '89 januárjában jelenne meg a fölsőbb utasításhoz tartva magát a Jurtta Színház előtt, figyelmeztetve képviselőtársait, nem vehetnek részt a parlamentarizmusról szóló vitán, biztosan tudom, más lenne a folytatás. De abban is biztos vagyok, Királynak és felelős közéleti tisztséget betöltő tisztességes társainak ma már nem is telefonoznának, sőt! Kérnék, egyéniségükkel, gondolatokban gazdag, jobbitó szándékukat osszák meg a fulüket hegyező közönséggel.

Közéletünk palettáján megjelenő új színfoltokra, úgy hiszem, éheesebbek vagyunk a megdrágult sajtónál, húsnál, tejszínnél — mi, tájékoztatók pedig önfeledten boldogok, ha ehhez partnerre bukkanunk. Megjegyzendő: azok az árnyalatok, motívumok érdemelnek említést, amelyek valóban színezik, és nem árnyékolják a ma még unalmas kólorskálát.

Pillantsunk most a szegedi képre, mi látszik róla a 92 ezer négyzetkilométerben? Figyelnek rá, mert orvosokat, tanárokat ad az országnak, gazdáknak bőségesen termő magvakat, elméleteket, metódusokat az ismeretlen firtató kutatóknak. Történelmet a jelen és a jövő nemzedékeinek, olajat és földgázt — sajna, mindezetre most kevésbé. Inkább a hűtlenségre való mintánk után nyomoznak, van-e szegedi példa Szombathelyen és Debrecenben... Mintha tevékenységünk gyümölcsei csupán Csák Mátékban lennének mérhetőek.

Kell-e lesütőt szemmel járnunk nekünk, 180 ezerünknek, mert a párttitkár fia potyomotoron furikázik, mert a volt tanácselnökünk tőkésedett... Mit tudunk mi Újszegeden, Tápén, Rókuson, Ságvári telepen, meg Hattyason arról, kik és miért vállalkoznának közmelettségű funkció betöltésére — merthogy azok most éppenséggel üresek. 89 tagú tanácsunk testülete végrehajtó bizottság és elnök nélküli, jóllehet, népképviselőtünk apparátusa még „észnel” van, nem felej-

tette el a magyar ábécét, ágas-bogas rendelkezések, törvények dzsungelében — intézkedik. Ők sem irigylésre méltók.

Önszántukból vállalkoztak jó páran a nemzeti összefogás keretétől szolgáló mozgalom vezetőinek városunk határain belül is, s most, az új szelek szárnyán próbálták útnak indulni. Szakítva a kényelmes hagyományokkal, a szegedi népfregettségek, törvény adta jogukkal élve, a Szegeden erősen kívánt nyilvánosság kontrolljától „terhelve” vállalták új vebétagokra, tanácselnökre a jelölést. Az előkészítő munkák résztvevői nem kaptak instrukciókat, intenciókat. Ily módon, minket is képviselve, beszélgettek tanácstagjainkkal, kikben látnak vezetőinket. Hosszú heteken át tartott a társalgás — a politikai intézményrendszerünk demokratizálódásának szellemében —, míg végül is megálljt parancsolt a megszokás. E sorok írója január 12-én a népfregettségi elnökségtől olyan felhatalmazást kapott a tanács tisztújítás témakörében, amelyet tiszta lelkiismerettel képtelen teljesíteni. Egyfelől nem kívánja kijátszani a testületet, amely bizalmával tisztelte meg, másfelől viszont az újságolvasóban sem szeretné a hiteles, tényszerű tájékoztatásba vetett hitét megingatni. Az egyébként sem oly sziklaszilárd...

Tehát nem marad más, minthogy becsúszunk a népfregettségi elnökség, bizottsága megbízásából néhányan folytatják az elbeszéléseket a vebé- és a tanácselnöki tisztségre javasolt személyekkel. Sajnos, a jelöltek egyharmada — akitől leginkább elvárható lenne egy új szellem meghonosítása — nem kíván élni a fölkinált lehetőséggel. Felső, a többes jelölés szándék marad. A népfregettségi csak azokra a jelöltekre voksolhatnak, akik vállalkoznak is a funkcióra. Továbbá senkit nem akarnak hírbe hozni, többszörsen konzultálnak, egyeztetnek, féltik a várost egy újabb botránytól, pletykáktól. Úgy határoztak, holtbiztos tippre mennek.

Nem könnyű ma a társadalmi munkásnak. Annak a legnehezebb, aki véleményét, tisztességét, jobbitó szándékát rá meri tenni a közvélemény mérlegére. Higgyük: az új szelek nem lanyha fuvalatok, előbb-utóbb szárnyát török a gyöngöknek.

Mag Edit

A falu megkövetése

A pusztá címmel se akarom irodalmi magasságokba emelni a takarékszövetkezetek betétgyűjtő kampányának velejárójaként tartott öttömösi sorsolást, mint ahogy Németh László tette *Eklézsia-megkövetés* című drámájában. Misztótfalusi-val, csupán azt szeretném éreztetni, hogy Mészáros János takarékszövetkezeti elnök bocsánatot kért a falutól. Megkövette Öttömöst. Miért kellett megkövetnie? Azért, mert egy évvel ezelőtt is sorsoltak, és akkor összegubancolódtak a szerencse szála. Aki televíziót nyert, biciklit kapott, és mondván, a szerencse vak, éppen a kirendeltségvezető közeli rokona nyerte el a főnyereménynek számító színes televíziót. Állítólag a kirendeltségvezető pénzén, hogy a dolog még egyszerűbb legyen.

Megirtuk az esetet annak idején, olvashatta, aki ráakadt. Tagértékesleti nyoszörgésként föl is akarta vetni valaki — azért lett nyoszörgés, mert nem vehette föl igazából —, de Mészáros János visszatolta bele a szót az akkori idők divatos fordulatával: ide mondja a szemembe, aki azt állítja...! Lám, változnak azért az idők, egy év se kellett hozzá, hogy kiderüljön, meg kell vizsgálni előbb, miért zörög a haraszt, és csak azután dönten. Kemény lecke volt az az eset, tanulságai egy életre szolgálnak. Remélni lehet, nem csupán Öttömösön.

Birizgálta az emberek lelét az a körülmény is, hogy közönséges szavazóurnából húzták ki a nyerőszámokat. Nem azért birizgálta, mintha rangon aluli lenne a doboz, hanem azért, mert bűvészt se tudta volna olyan ügyesen összekeverni benne a terjedelmes sorsjegyleveleket, ahogy a sorsolások etikája megkívánja volna. Nagyot lépett előre a szövetkezet, négy elegáns „mókuskereket” csináltatott, darabonként huszonötézerért. Részbe ez is a megkövetésnek, az igazság és a csálhatatlanság nem lehet drága, bár az a gondolata támadt az embernek, akármelyik forgódobos mosógép pótkatétréséből olcsóbban is meg lehetett volna szerkeszteni. Ne fesse-gessük ezt a dolgot, azóta mások is érdeklődnek utána, és mivel minden takarékszövetkezetben sorsolnak mostanában, néhány év alatt akár kölcsöndíjként is beszédhető az ára. Megígérte az az előző írásunkban az elnök, a következő sorsolásra közjegyzőt is fölker a közreműködésre, hogy a

gyanúnak még az árnyéka se merüljön föl. És lám, ott is volt a közjegyző, név szerint is bemutatva. Acs-Kovács Ernő iskolaigazgató celebrálta most is a sorsolást valamilyen társadalmi megbízatásánál fogva, egymás után szólította elő a jelen levő soraiból azokat a gyerekeket és öregeket, akik jól megtekerték a kerekeket, és kihúztak belőle egy-egy levélkét. Aki ebben is hibát talált, abban már a rosszindulat dolgozik!

Pótsorsolással kezdődött az idei sorsolás. Kiderült, talval rosszul osztották el falként a nyereménytárgyakat is, nem a kampányban részt vevő összegek szerint, inkább hagyományosabb szempontoknak utat engedve. Fölülvizsgálták ezt a ballépést, megállapították, hogy ide még jár egy színes televízió, a második kerékbe tehát a tavalyi számokat rakták, és először abból húzták ki azt az egy számot, a 05314-est. Örülhet a szerencséjének, aki megnyerte. Utána, szépen, sorban jöttek elő a kerékből az ide két színes leve, a hűtőgép, a három táskarádió, a narom bicikli és a porszívó számai. Mivel a betétek titkosak, most se mondtak meg, kinek a neve lapul a számok mögött, bár aki ott volt a nyerek közl, semmi titkot nem igényelve, ment azonnal átvenni a megnyert portékát. Nem lopta, hanem nyerte, minek titkolná?

Felejtsek el botlásunkat, kérte bevezetőjében a szövetkezeti elnök, igérjük, nem fordul elő még egyszer. Azért idézem vissza újra a szavait, mert biztosra veszem, őszintén gondolta. Meg azért is, mert néhány hajszál azért így is beleesett a levesbe. Volt is némi összevisszaság emiatt — a közjegyzővel, aki egyébként tiszte szerint végezte a munkáját. Nem volt nehéz észrevennem, hogy a kerekek palástjának belső merevítői alá jó néhány sorsjegy egyszerűen beszorult, és mint a tokmányba szorult kaszakó — a megatalkodottság irodalmi kifejezője lett ez a fordulat — ott is maradt. Befejeződvén a ceremónia, szóva is tettem azonnal. El-sőnk: ő is észrevette! Örültem ugyan, hogy magát a tényt nem kell ezek után bizonygatnom, mégis hozzáfűztem, ha én közjegyző lennék, és észrevenném, azonnal nem engedném addig tovább a sorsolást, amíg a szemmel látható hiba ki nem küszöbölődik.

— Remélem, ezt azonban nem akarja megírni! —

mondja a hölgy, cseppet nem eplezett indulattal.

— Sajnos, meg kell írnom, mert láttam.

— És ha látta? Ez szerencsejáték! Akié beszorult, annak nem kedvezett a szerencse!

— En azonban úgy tudom, a sokat emlegetett esélyegyenlőség leghamarabb éppen a szerencsejátékoknál volt kötelező.

— A múltkor is nekiesett a Délmagyar a közjegyzőnek, és akkor se volt igaza. — Ezt én nem tudhatom eldönteni, de azt hiszem, nem is ide tartozik. Nekem most igazam van, és meg is írom. A sorsolás idején fordulója a megkövetés, a bocsánatkérés, és a tiszta útra lépés jegyében történt, kötelességem szóva tenni, hogy a sorsolásból ezt a hajszálát is ki kell venni.

Nem szépittem a dolgot, nem győztük meg egymást.

Horváth Dezső

Csongrádban

Romániai menekültek helyzete

Az utóbbi napokban fölerősödtek azok a hangok, amelyek megkérdőjelezték egyes Romániából menekült emberek visszaadásának gyakorlatát. Nyilván ez indította Barna Sándort, Csongrád megye rendőrfőkapitányát arra, hogy sajtótájékoztató keretében számoljon be az áttelepülés kérdésében érintettek közti tartózkodás helyzetéről.

Barna Sándor ezredes beszámolóját azzal kezdte: az eltelt csaknem egy év alatt 639 ember lépte át legálisan vagy illegálisan a Csongrád megyei határszakaszt a letelepülés szándékával. Közülük 502-en kaptak tartózkodási engedélyt. Mivel jogszabályban rögzített módja nincs a menekültek kezelésének, bizonyos belső rendje alakult ki annak, ki maradhat, illetve kit toloncolnak vissza. A rendőrfőkapitány arról számolt be, elsősorban a köztörvényes bűncselekményekért entélteket, a csavargó, lumpen elemeket, és azokat küldik vissza, akik láthatóan csupán kalandvágyból jönnek Magyarországra. Visszaadják az alkoholista, elmebeteg embereket, illetve az embercsempészeket is. Az említett körülmények vizsgálati módjaként Barna Sándor elmondta: mindenkivel elbeszélget egy rendőrségi bi-

zottság, és a rendelkezésükre álló szerény lehetőségeken belül próbálnak képet alkotni az illetőről. Hangsúlyozta a főkapitány, hogy csak azokat küldik vissza, akikről egyértelműen megállapítható, hogy érdemtelen a letelepedésre. Hozzátette, akik tovább kívánnak menni, azokat sem gátolják, ez azonban az érintett országok fogadókészségén múlik. Említést tett Barna Sándor azokról a hírekről is, melyek 18 holttest megtalálásáról szóltak a határ mentén. Hangsúlyozta, Békés megyei kollégája nevében nem tud nyilatkozni, Csongrád megye azonban semmilyen szempontból nem érintett az ügyben, a 639 menekült között sebesült sem volt.

Az összefoglaló tájékoztató után a jelenlévő újságírók tették föl kérdéseiket. A városi televízió képviselőjében Vida Mihály a munkanélküliek megítélésének nehézségét hangsúlyozta. Barna Sándor erre úgy válaszolt: munkanélküli és munkakerülő ember között óriási különbség van: ők az utóbbiakat tartják nemkívánatosnak.

A Magyar Hírlap tudósítója, Lengyel András azt firtatta: a hazánkba érkezők között előfordulnak-e ügynökök. A főkapitány elmondta, hogy ellenőrzéseik

alkalmával több alkalommal bebizonyosodott, hogy egyes embereket hírszerzői megbízatással küldtek át odaattól. Természetesen ezek az emberek nemkívánatosak lettek. Ugyanakkor több olyan emberrel is találkozott, akik az első alkalommal elmesélték, milyen feladattal küldték őket a határtúloldalaról, s hogy ezt színlelő vállalták is az átjövétel érdekében. Utóbbiak ezzel együtt megkapták a letelepedési engedélyt.

A televízió körzeti stúdiójának szerkesztője, Gellérty László arra kérdezett rá: van-e a rendőrségnek kapcsolata román belügyi szervekkel, aminek segítségével adataik lehetnek az áttelepülési szándékozókról. E kérdésre Barna Sándor azt felelte, semmilyen kapcsolatuk nincs a román rendőrséggel, adataikat kizárólag a személyes elbeszélgetés során szerzik. Hozzátette, a Csongrád megyébe érkezők letelepedésének engedélyezéséért, illetve visszaküldéséért ő a felelős, de jobb lenne, ha a rendőrség csak véleményét nyilvánítana, s nem rájuk nehezedne a döntés felelősségének súlya.

Pleskonics András, a Békés Megyei Népújság munkatársa a menekülttáborokkal kapcsolatos Csongrád megyei álláspontjára érdek-

Sajtótájékoztató a rendőrségen

lódott. Barna Sándor úgy nyilatkozott, ha lesznek ilyen táborok, ott nyilván továbbra is komoly feladata lesz a rendőrségnek, ám reméli, hogy nem övék lesz a főszerep.

A szegedi rádió nemzeti-ségi szerkesztőségének riportere, Frettyán István azt firtatta: hátrány-e az ideérkezők számára, ha csupán románul beszélnek, illetve szempont-e a letelepedési engedély megadásánál, hogyha cigány az illető. A rendőrfőkapitány válaszában határozottan leszögezte, hogy a magyar nyelv ismeretének nincs meghatározó szerepe az engedélyezési eljárásban, azt pedig nem tartják nyilván, hogy az áttelepülési szándékozó ember cigány-e vagy sem. Így nincs adatuk arról, hogy a visszaadottak között milyen arányt képvisel ez a népcsoport.

A tájékoztató befejező részében lapunk kérdésére Barna Sándor leszögezte, ha nem tudnak megbizonyosodni arról, hogy a menekült által elmondottak valóság-e, minden esetben megadják a letelepülési engedélyt. Papirok híján ugyanígy járnak el a szakmára, iskolai végzettségre, előéletre vonatkozó nyilatkozatokkal is: amíg nincs cáfolatuk, mindig elfogadják a menekültek szóbeli nyilatkozatát. B. T.